

Otázka: Psychologické směry

Předmět: Psychologie

Přidal(a): vl3da

Do druhé poloviny 19. století byla psychologie součástí filozofie. Zpočátku byla chápána jako nauka o duši, později o vědomí.

Wilhelm Wundt

- založil 1879 první psychologickou laboratoř, dal základy vědeckého systému

Psychologické směry se začali utvářet na konci 19.století:

- Strukturalismus – experimentální psychologie
- Behaviorismus
- Funkcionalismus
- Behaviorismus
- Gestaltismus
- Kognitivní psychologie
- Hlubinná psychologie
- Analitická psychologie

- Individuální psychologie
- Neopsychoanalýza

STRUKTURALISMUS

- Význam struktur, uspořádání systémů a vztahů mezi jejich prvky
- Metoda introspekce zkoumání – sebezpozorování, zkoumání toho co probíhá v mysli
- Psychologie považována za vědu o vědomé zkušenosti
- Hlavní představitel Wilhelm Wundt a jeho žák Edward Titchener, který přinesl tyto myšlenky do USA

Wilhelm Wundt

- Německý lékař, psycholog systematik a zakladatel vědecké psychologie
- Zastával názor toho, že mysl a chování se mohou stát předmětem vědecké analýzy
- Vymyslel metodu introspekce = pozorování a zaznamenávání povahy svého vlastního vnímání (city, myšlenky) Sám sebe hodně pozoroval a vedl si o tom rozsáhlé záznamy.
- Počitky x pocity – Počitky se sdružují ve vjemy, Pocity mají své kvality – libost/nelibost, napětí/uvolnění, vzrušení/uklidnění
- Za integrujícího činitele duševního dění považoval apercepci = psychický proces, v jehož průběhu se vjemy propojují s dřívější zkušeností, kterou máme uloženu
- Strukturované lidské vědomí je zaměřeno k cíli

Experimentální psychologie

- Spadá pod strukturalismus, poznávání duševních pochodů pomocí fyzikálního a fyziologického pohledu
- Měření psychických jevů exaktními metodami – experimenty

- Zkušenost má dva aspekty - obsah který je v ní dán a pak propojení toho aspektu, jeho vztahem
- vzniká laboratoř v USA **Titchener** a tak dochází k dalšímu rozvoji psychologického experimentu
- Na základě svých rozborů rozlišil tři základní mentální elementy, počitky, představy, pocity
- **Hermann Ebbinghaus** - experimentální výzkum paměti, dílo Paměť, Ebbinghausova křivka zapomínání
- Současníci: Charles Darwin a Benjamin Bourdon
- Weber - Fechnerův zákon = intenzita smyslového vjemu je závislá na intenzitě fyzikálního podnětu

FUNKCIONALISMUS

- Zdůrazňuje důležitost poznání, jak se psychika přizpůsobuje prostředí
- Zaměřuje se na psychické **procesy**, a ne na analýzu elementů vědomí
- William James - významný psycholog, zavedl pojem funkcionalismus
- Chování - předmět zkoumání

BEHAVIORISMUS

- Nahrazuje strukturalismus a funkcionalismus společně s gestaltistickou psychologií a psychoanalýzou
- Behaviour - chování
- Psychologie je chápána jako věda o chování

John Broadus Watson

- Americký psycholog, zakladatel behaviorismu
- Navazuje na I. P. Pawlova (podmíněné a nepodmíněné reflexy) experimenty se psy
- Rozlišuje 3 typy chování:
 - obecné svalové – chování ovlivněné vůlí až na křeče
 - útrobní – nelze ovlivnit vůlí – emoce
 - hlasové – chování kdy používáme hlas (povídání, vyjadřování myšlenek hlasem)
- Watsonovi reflexy:
 - Šlachové – křeč
 - Obranné – mrkání, kašláni, zvracení
 - Výrazové – úsměv, pláč
- Vývoj člověka spočívá v **učení se reakcí na podněty**
- **S-R psychologie** – S – stimuluj, R – response (reakce) – podnět putuje do mozku, mozek dá příkaz reagovat = chování

GESTALTISMUS

- Behaviorismus v USA, tento směr se začíná prosazovat v Německu
- Gestalt – Tvar
- Psychické útvary
- Psychické děje vstupují jako celky
- Stránky osobnosti – biologická – fyzická, psychická, sociální, spirituální
- Metoda výzkumu introspekce
- Zabývali se vnímáním pohybu, velikosti, poměru barev i umělou inteligencí
- Představitelé: Max Wertheimer, Wolfgang Kohler

KOGNITICNÍ PSYHOLOGIE

- Psychologie poznávacích procesů
- Vznikla po behaviorismu, zakladatel George A. Kelly – poznání smyslové a rozumové

- Vytváříme si obrazy vnějšího světa a skrze ně jsme schopni sebereflexe
- Vznik 80. léta v USA
- Klade důraz na prožívání, chování je jen vnější obraz
- Jerome Bruner – americký psycholog, zkoumal teorii učení, myšlení a řeči

HLUBINNÁ PSYCHOLOGIE

- Zahrnuje Freudovo psychoanalýzu, Jungovo analytickou psychologii a individuální psychologii A. Adlera
- Snaží se proniknout do předvědomí až do nevědomí

SIGMUND FREUD

- Vídeňský neurolog, psycholog, psychiatr, pocházel z Příboru na Moravě
- Zakladatel hlubinné psychologie
- Zkoumal vztah mezi zkušenostmi člověka a jeho současnými problémy, které jsou vlivem nevědomí člověka
- Zkoumal nevědomí člověka jako sídlo temných pudů
- Tvrdil, že u člověka mají 2 pudy – sexuální (libido) a destruktivní (pud smrti)
- Psychické problémy jsou způsobeny traumatem v dětství
- Zkoumal sny, význam fantazijních a snových představ pomocí hypnózy
- PSYHOANALÝZA – průnik hluboko do vědomí až podvědomí
- Sny pocházejí z podvědomí, na jejich základě můžeme zkoumat psychiku, promítají se zde touhy
- Tři vrstvy osobnosti (mentální ledovec)
 - Ego – já – struktura na úrovni vědomí
 - Superego – nadjá – morálka, svědomí, společenské chování
 - Id – ono – pudová část osobnosti
- Když superego potlačuje id může docházet k neurotickým poruchám

ANALYTICKÁ PSYCHOLOGIE

- **CARL GUSTAV JUNG** - švýcarský psycholog, zakladatel analytické psychologie, byl tožák Sigmunda Freuda - nejdříve na něj navazoval a souhlasil s ním, poté už nesouhlasil
- zavedl pojem **kolektivní nevědomí** - koncentrovaná, již neuvědomovaná zkušenost lidí z dřívější doby, soubor archetypů, ze kterých se zrodila naše kultura
- archetyp - vzpomínky ukládající se do nevědomí, negativní zkušenosti z dřívější doby, např. Češi nedůvěra Němcům
- 2 typy lidí - introvert, extrovert

INDIVIDUÁLNÍ PSYCHOLOGIE

- **Alfred Adler** - zakladatel individuální psychologie, žil v Rakousku, poté v USA
- Zabýval se vlivem sourozeneckých vztahů a rodinného prostředí na život jedince, pocit méněcennosti (vznik v dětství)
- Místo o sexuálním pudu mluví o pudu k moci
- Předchůdce humanistické psychologie

NEOPSYCHOANALÝZA

- Směr rozšířený v USA ve 30. letech 20. století na sjednocení psychoanalýzy a sociologických teorií
- Hledá příčiny v konfliktech v sociální sféře a v dětství
- **Erich Fromm** - německý psycholog, filosof, sociolog
- Duševní poruchy pramení ze společenských faktorů a mohou být příčinou jednotlivých poruch a duševní konfliktů
- Mít nebo Být - psychoanalýza + axiologie

HUMANISTICKÁ PSYCHOLOGIE

- O osobnosti jako celku se zvláštním zájmem o hodnoty morální
- Vznik 60. léta v USA
- Hlubinná psychologie x behaviorismus
- Klade důraz na tvořivost a sebevědomí a jak člověk dokáže vnímat sám sebe - vývoj člověka probíhá seberealizací
- Řeší tři otázky: Jak člověk vnímá sám sebe? Jak o sobě uvažuje? Jak prožívá události svého okolí?
- **Abraham H. Maslow** - pyramida potřeb
 - POTŘEBA SEBEREALIZACE (naplnit své cíle, možnosti růstu, rozvoje)
 - POTŘEBA UZNÁNÍ A ÚCTY (mít úspěch v očích lidí, být vážený)
 - POTŘEBA LÁSKY (touha být milován, mít někoho po svém boku)
 - POTŘEBA BEZPEČÍ (projevuje se vyhýbáním určitým věcem)
 - FYZIOLOGICKÉ POTŘEBY (jídlo, teplo)
- **CARL R. Rogers**
 - tendence k aktualizaci
 - Ideální self - představa jakým člověkem bych chtěl být
 - Tendence k aktualizaci - tendence směrem k růstu, zralosti

TRANSPERSONÁLNÍ PSYCHOLOGIE

- Zkoumá psychiku ve změnách vědomí (pod vlivem drog, v hypnóze), nebezpečná
- Zakladatel Stanislav Grof - Američan, ale původ z Čech

NEOBHAVIORISMUS

- Jako v behaviorismu, velký důraz na chování a reakce
- Největší vliv na lidské chování má prostředí
- Experimenty na zvířatech
- **Edward C. Tolmann** – vychází z gestaltismu
- z analýzy vztahů mezi podněty z vnějšího prostředí a chování organismů vznikají pochody uvnitř organismu, které určují chování